

เสื่อม
(Degeneration)

สำนักหอสมุดกลาง

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต

ภาควิชาศิลปไทย

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

Degeneration

สำนักหอสมุดกลาง

By

Mr. Krisada Kanthasak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for the Degree

Bachelor of Fine Art (B.F.A.)

Department of Thai Art,

THE FACULTY OF PAINTING SCULPTURE AND GRAPHIC ARTS

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้นำเอกสารศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปไทย

.....

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

คณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

...../...../.....

คณะกรรมการตรวจศิลปนิพนธ์.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุรศักดิ์ เจริญวงศ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ปรีชา เถาทอง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์)

...../...../.....

..... กรรมการและเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชัย ภิรมย์รักษ์)

...../...../.....

ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์

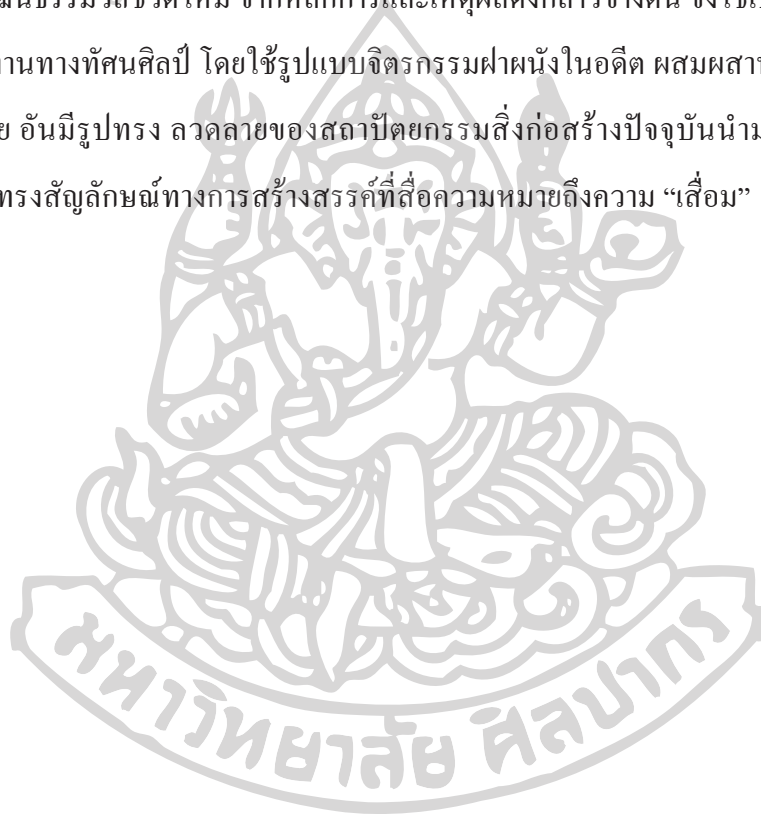
(ศาสตราจารย์ปรีชา เถาทอง)

...../...../.....

หัวข้อศิลปนิพนธ์	เสื่่อม
ชื่อนักศึกษา	นายกฤษดา กันทะสัก
ภาควิชา	ศิลปไทย
ปีการศึกษา	๒๕๕๔

บทคัดย่อ

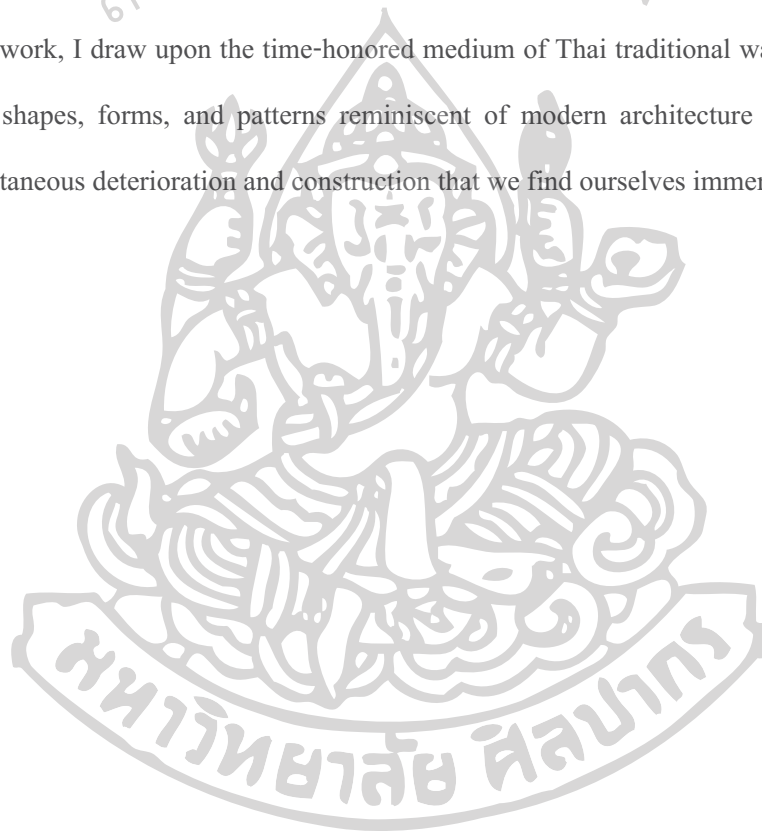
ภาพจิตรกรรมฝาผนังในอดีต เป็นเสมือนรากฐานทางอารยธรรมที่ถูกบันทึกไว้ด้วยภูมิปัญญา วิถีชีวิตของชาติ กาลเวลาที่เปลี่ยนไป ภาพจิตรกรรมที่ลบเลือน หลุดกระเทาะไป เปรียบได้กับวัฒนธรรมเก่าแก่ที่ถูกทำลายไปด้วยวัฒนธรรมวิถีชีวิตใหม่ จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงใช้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบจิตรกรรมฝาผนังในอดีต ผสมผสานกับรูปทรงร่องรอยของการเสื่อมสลาย อันมีรูปทรง ลวดลายของสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างปัจจุบันนำมาเปรียบเทียบ เพื่อนำเสนอให้เป็นรูปทรงสัญลักษณ์ทางการสร้างสรรค์ที่สื่อความหมายถึงความ “เสื่่อม” อันเป็นเนื้อหาสาระในงานสร้างสรรค์

Thesis Title	Degeneration
Name	Krisada Kanthasak
Concentration	Thai Art
Department	Thai Art
Academic Year	2011

Abstract

Thai traditional wall painting is a root of our civilization, recording a nation's way of life in the form of artistic documentation. As time passes, wall paintings fade and peel off in flakes, similar to the ways in which ancient culture fades and is replaced by modern culture. This metaphor has become the inspiration for my work, I draw upon the time-honored medium of Thai traditional wall painting, merged with decomposed shapes, forms, and patterns reminiscent of modern architecture and civilization, to represent the simultaneous deterioration and construction that we find ourselves immersed in today.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าน้อมรำลึกพระคุณของบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด อบรมสั่งสอนเลี้ยงดูให้ข้าพเจ้าเติบโตใหญ่ขึ้นมา รวมทั้งขอรำลึกถึงคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชี้ทางการดำเนินชีวิตและได้ทำให้เกิดความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของเหล่าบรมครูช่างไทย ที่ทำให้เกิดศิลปะไทยและประเพณีที่งดงาม จึงเกิดภาพจิตรกรรมฝาผนังอันงดงามวิจิตร แฝงไปด้วยคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งจุดประกายทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ ศ. ปรีชา เกาทอง ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์ และคณาจารย์ทุกท่านและทุกสถาบันการศึกษาที่ได้ให้ความรู้แก่ข้าพเจ้า และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้ศิลปนิพนธ์ชุดนี้สำเร็จลุล่วงในทุกประการ

ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานศิลปะและเอกสารศิลปนิพนธ์ชุดนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาหาความรู้ทางศิลปะตามสมควร

คำนำ

เอกสารประกอบศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบ โครงการศิลปนิพนธ์ “เชื่อม” ตาม การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต ภาควิชา ศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื้อหาในโครงการศิลปนิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าได้รังสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทย ขึ้นจากความตระหนักถึง ความเชื่อมโทรมของขนบธรรมเนียมรวมไปถึงศิลปะไทยที่เป็นมรดกสืบทอดมานั้นและยังรวมไปถึงความ เชื่อมโทรมของสังคมเมืองในปัจจุบันที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนลืมวัฒนธรรมประเพณีเก่าของเดิม ของเราไป ข้าพเจ้าจึงถ่ายทอดให้รู้ถึงความเป็นดั้งเดิมของวัฒนธรรมเก่าและวัฒนธรรมใหม่ที่แฝงเข้ามาใน รูปแบบของจิตรกรรมไทยเชิงเปรียบเทียบ ให้สำนึกถึงครรถงคลองเก่าของเราเดิมที่ดั่งามแทนที่ด้วยความ ทันสมัยจึงเกิดเป็นความเชื่อมในจิตใจของคนในสังคมปัจจุบัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ(Abstract)	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
คำนำ	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์	2
แนวความคิดในการสร้างสรรค์	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์	2
ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์	3
วิธีการศึกษา	3
แหล่งข้อมูลที่นำมาสร้างสรรค์	4
อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำศิลปนิพนธ์	4
2 อิทธิพลที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์	5
ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	5
อิทธิพลจากจิตรกรรมแบบประเพณีไทย	5
อิทธิพลจากธรรมชาติ	6

บทที่	หน้า
อิทธิพลจากสภาวะแวดล้อมทางสังคม	6
3 ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์	9
ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล	9
ขั้นตอนการประมวลความคิด	9
ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง	10
ขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์	11
ทัศนธาตุที่ปรากฏในศิลปนิพนธ์	12
4 การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน	24
ผลงานในช่วงก่อนศิลปนิพนธ์ ระยะเวลาที่ 1	24
ผลงานในช่วงก่อนศิลปนิพนธ์ ระยะเวลาที่ 2	24
การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	25
ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1	26
ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2	26
ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 3	26
สรุปการดำเนินงานการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	27
5 สรุป	35
บรรณานุกรม	36
ประวัติ	37

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพอิทธิพลจากจิตรกรรมแบบประเพณีไทย วัดคงคาราม	7
2	ภาพอิทธิพลจากจิตรกรรมแบบประเพณีไทย วัดเกาะแก้วสุธาราม	7
3	ภาพอิทธิพลจากธรรมชาติ	8
4	ภาพอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคม	8
5	ภาพถ่ายจิตรกรรมฝาผนังจากสถานที่จริง	13
6	ภาพแสดงรูปแบบการร่อนและการกะเทาะ	14
7	ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 1	15
8	ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 2	16
9	ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 3	17
10	ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 4	18
11	ภาพสเกตซ์	19
12	ภาพสเกตซ์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1	20
13	ภาพสเกตซ์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2	20
14	ภาพสเกตซ์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 3	21
15	ภาพร่างลายเส้น	22
16	ขั้นตอนการลงสี 1	22
17	ขั้นตอนการลงสี 2	23
18	ขั้นตอนการลงสี 3	23
19	ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์	28
20	ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์	29
21	ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์	30
22	ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์	31
23	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชิ้นที่ 1	32
24	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชิ้นที่ 2	33
25	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชิ้นที่ 3	34

บทที่ 1

บทนำ

งานจิตรกรรมฝาผนังของไทยส่วนใหญ่จะเป็นงานสร้างสรรค์ที่ทำเป็นพุทธบูชา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับ พุทธศาสนา เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับ ชาดกและพุทธประวัติ เป็นส่วนมาก รูปแบบ เรื่องราว เนื้อหาสาระ จะแสดงเป็นรูปสัญลักษณ์ จินตนาการทางอุดมคติ ที่สื่อถึงการใช้รูปสัญลักษณ์ของจิตรกรรมฝาผนังเพื่อเป็นพุทธบูชา

อาจกล่าวได้ว่า ภาพจิตรกรรมฝาผนังไทย เป็นรูปแบบสัญลักษณ์ทางอุดมคติ ที่สะท้อนถึงความรัก ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และยังแฝงไว้ด้วยวิถีชีวิต วัฒนธรรม อารยธรรมอันดีงามของชนชาติไทย

การนำเสนอรูปแบบแนวคิด เรื่องราว และเทคนิควิธีการของจิตรกรรมฝาผนังไทยจึงเปรียบเสมือน ภูมิปัญญาของชาติ ที่กระตุ้นเตือนให้เราภาคภูมิใจถึง อัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของไทย เรา เพื่อให้เราเกิดความหวงแหนที่จะอนุรักษ์ สืบสาน ทัศน ให้จิตรกรรมฝาผนังและศิลปวัฒนธรรมไทย ดำรงอยู่สืบไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัด เป็นศาสนสถานที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนในอดีต ภาพจิตรกรรมและศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นเสมือนรากฐานทางอารยธรรม ที่สืบสานต่อเนื่องกันมา โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ของประเทศชาติ

โลกของวัดถุนิยม กระแสสังคมปัจจุบันที่มีการพัฒนาแต่ทางวัตถุ ความเจริญรุ่งเรืองที่มีค่านิยมตามกระแสโลกปัจจุบัน อันส่งผลให้วิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ในสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมที่เติบโตแต่วัตถุ ทำให้สภาพจิตใจ วิถีชีวิตของคนไทยในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนไป ศาสนา วัดวาอาราม ศิลปวัฒนธรรมจึงถูกทอดทิ้ง และมองข้ามไป ความเสื่อมทางใจ ความรัก ความศรัทธาในศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และขนบธรรมเนียมต่างๆ ก็สูญหายไป

เมื่อความศรัทธา การรู้ค่าในศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีเสื่อมไป จึงเป็นต้นเหตุ หลักการและเหตุผลของปัญหา ที่จะนำมาเป็นตัวสร้างแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์งานศิลปนิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง ความ “เสื่อม”

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ร่วมไทย ที่เป็นภาพสะท้อนทัศนคติส่วนบุคคล
2. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรักในศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์ศิลปะไม่ให้สูญหายไป
3. เพื่อเตือนสติ ในทางด้านจิตใจไม่ให้เสื่อมไปตามสังคมที่เจริญทางวัตถุนิยม
4. เพื่อจะสื่อถึงความเสื่อมที่กำลังจะเข้ามาแทนที่วิถีชีวิต วัฒนธรรมที่ดีงาม

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ภาพจิตรกรรมฝาผนังในอดีต เป็นเสมือนรากฐานทางอารยธรรมที่ถูกบันทึกไว้ด้วยภูมิปัญญา อันสื่อแสดงถึงคุณค่าของศิลปะไทยที่แฝงไปด้วยศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่ดีงาม ในสภาพปัจจุบันภาพจิตรกรรมได้ถูกลบเลือน หลุดกะเทาะ และทรุดโทรม เปรียบได้ดังสัญลักษณ์ที่แสดงถึงวิถีชีวิต และศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ของชาติได้ถูกทำลายลงไป จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว รูปแบบของจิตรกรรมฝาผนังโบราณที่ผสมผสานกับรูปทรง ร่องรอยของการหลุดกะเทาะ เสื่อมสลาย อันเป็นรูปทรงของการขัดแย้งที่ปรากฏนั้น จึงเป็นรูปแบบแนวความคิด และเจตนาของจุดมุ่งหมาย อันเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานชุดศิลปนิพนธ์ดังกล่าว

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมแบบ 2 มิติ โดยใช้รูปแบบของงานจิตรกรรมฝาผนังแบบประเพณีไทยมานำเสนอ โดยการตัดทอน ผสมผสานกับร่องรอยกะเทาะ เสื่อมสลายตามลักษณะเฉพาะตน

เป็นรูปลักษณะของภาพจิตรกรรมฝาผนังและจังหวะการหลุดร่อนของภาพให้รู้สึกสะท้อนใจถึงการเสื่อมของกาลเวลาที่เปลี่ยนไป โดยที่สิ่งเก่าได้เลือนหายไปแต่ก็มีสิ่งใหม่เข้ามาแทนที่สิ่งที่จางหายไปเสมอ

เป็นการผสมผสานของภาพจิตรกรรมของไทยเดิม กับส่วนที่กะเทาะลบหายไปแล้วถูกเขียนขึ้นมาด้วยรูปสัญลักษณ์สถาปัตยกรรมปัจจุบัน

ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์

ขั้นตอนการศึกษา ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์เริ่มต้นจากการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้า มีดังต่อไปนี้

1. การค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวกับงานจิตรกรรมไทย เช่น หนังสือจิตรกรรมฝาผนัง หนังสือภาพถ่ายของวัดต่างๆ ในห้องสมุด
2. การวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็นภาพร่างเพื่อหาแนวทางของภาพจริงที่จะนำมาสร้างสรรค์
3. การสร้างสรรค์ผลงานจริงตามแนวทางที่ได้ร่างภาพไว้ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติงานจริง
4. การวิเคราะห์และสรุปการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลงานต่อไป

วิธีการศึกษา

1. ศึกษารูปทรง จากงานจิตรกรรมไทย โดยศึกษาเอกสารจากห้องสมุด และสถานที่จริง เช่น จิตรกรรมฝาผนัง จิตรกรรมบนสมุดข่อย เป็นต้น
2. ศึกษาจากการเก็บข้อมูลทางการถ่ายภาพทั้งภาพจากหนังสือ รวมถึงข้อมูลภาพจากสถานที่จริง เช่นงานจิตรกรรมไทย และปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ในลักษณะคราบของน้ำฝนที่กัดเซาะทำให้เกิดร่องรอยบนงานจิตรกรรมฝาผนัง หรือแม้แต่การกระทำของมนุษย์ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์
3. สร้างภาพร่างลายเส้น สี โดยการทดลองในลักษณะการตัดทอนและการเขียนทับลงไปในรูปแบบที่คัดลอกมาแล้ว นำสีลงทับไปในแบบร่างนั้น
4. ศึกษาโดยการบันทึกข้อเขียน ทั้งแนวความคิด และการวิเคราะห์ในแต่ละช่วงเวลาลงสมุดจดบันทึก เพื่อพัฒนาผลงานในแต่ละขั้นตอน
5. ศึกษาและแก้ไขปัญหา ในช่วงขณะปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะสามารถทำให้เห็นภาพที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6. ศึกษาข้อมูลและผลงานทั้งหมด สรุปเป็นเนื้อหาทางเอกสารเพื่อใช้ในการค้นคว้าและศึกษาการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

แหล่งข้อมูลที่น่ามาสร้างสรรค์

ข้อมูลทางวิชาการ จากห้องสมุดศิลปะทั่วไป ที่มีหนังสือที่เกี่ยวกับงานจิตรกรรมไทย เช่น หนังสือชุด จิตรกรรมฝาผนังไทยในประเทศไทย หนังสือตำราไตรภูมิ และหนังสือการบูรณะภาพเขียนจิตรกรรมของวัดต่างๆ

ข้อมูลจากสถานที่จริง ได้แก่ วัดต่างๆ เช่น จิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดคงคาราม อุโบสถวัดเกาะแก้วสุทธาราม จิตรกรรมฝาผนัง พระที่นั่งพุทไธสวรรย์

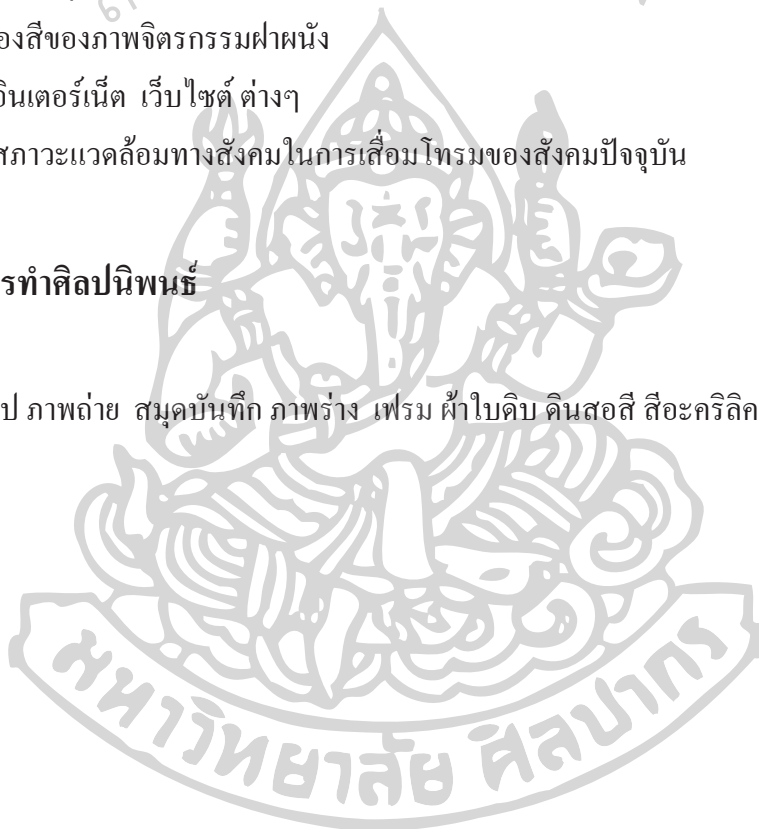
ข้อมูลจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ การไหลของน้ำการกัดเซาะของคราบน้ำ รวมไปถึงจังหวะของการหลุดร่อนของสีของภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ต่างๆ

ข้อมูลจากสภาวะแวดล้อมทางสังคมในการเสื่อมโทรมของสังคมปัจจุบัน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำศิลปนิพนธ์

กล้องถ่ายรูป ภาพถ่าย สมุดบันทึก ภาพร่าง เฟรม ผ้าใบดิบ ดินสอสี สีอะคริลิก ฟู่กัน

บทที่ 2

อิทธิพลที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

การสร้างสรรค์ผลงานในชุดศิลปนิพนธ์ ได้รับอิทธิพล และแรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมประเพณี ที่ซึมซับมาจากอดีต และสื่อแสดงถึงความเชื่อ ความศรัทธาในพุทธศาสนา ก่อให้เกิดการสร้างงานจิตรกรรมฝาผนังไทย ที่บรมครูช่างไทยได้สืบทอดมาเป็นประเพณี เป็นต้นแบบที่มีอิทธิพล และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า โดยเฉพาะรูปแบบเรื่องราวในงานจิตรกรรมไทย และจากภาพจิตรกรรมที่ช่างไทย ได้เขียนขึ้นเกี่ยวกับธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม สถาปัตยกรรมต่างๆที่มีอยู่ในอดีต ยังรวมไปถึงอิทธิพล ความเชื่อ ความศรัทธาเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนา ที่เป็นรูปแบบแนวความคิดที่จะนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ เพื่อจะค้นหาองค์ประกอบของส่วนที่คงอยู่ของจิตรกรรมและส่วนที่ลบลือนหายไปอย่างมีเอกภาพ ตามแนวความคิด ที่ได้อิทธิพลทางรูปแบบและเทคนิค วิธีการ ที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ของข้าพเจ้าในหัวข้อ “เสื่อม” โดยได้แบ่งอิทธิพลที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงาน ดังต่อไปนี้

อิทธิพลจากจิตรกรรมแบบประเพณีไทย

จากภาพเขียนไทยโบราณ ซึ่งแสดงเรื่องบอกเล่าพุทธประวัติของอดีตพุทธ ในตอนต่างๆ ได้แก่ ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดคงคาราม วัดเกาะแก้วสุทธาราม จิตรกรรมในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ อันเป็นส่วนสำคัญและมีคุณค่าควรต่อการหวนหวนต่อศิลปะไทยที่มีมายาวนานเป็นภูมิปัญญาของช่างครุไทย ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาตามความเชื่อของเหล่าชาวพุทธ จึงเกิดศิลปะของเราที่เราภูมิใจให้คงอยู่จนถึงปัจจุบันเพื่อให้ลูกหลานได้หวนหวน สืบทอด ให้ดำรงสืบไป

งานจิตรกรรมไทยประเพณีนั้น มิใช่จะมีเพียงความเคลื่อนไหวที่อ่อนหวานแจ่มชัดของตัวนางหรือลวดลายต่างๆ เท่านั้น แต่ยังมี การแสดงออกได้ถึงเนื้อหาทางพุทธปรัชญาที่แฝงอยู่ในภาพเขียนเหล่านั้นด้วย

จิตรกรได้แฝงหลักคำสอนลงไปในภาพจิตรกรรมฝาผนัง บอกเล่าถึงคำสั่งสอนหรือพุทธประวัติในอดีตของพระพุทธเจ้า ในอดีตวัดเป็นแหล่งศูนย์รวมของชาวบ้านและชุมชน คนมาทำบุญที่วัดได้เห็นภาพจิตรกรรมทำให้เกิดปัญญา ทำให้คิดดี ทำดี และศรัทธาในพระพุทธศาสนา

ภาพจิตรกรรมเหล่านั้นจึงมีคุณค่าทางศิลปะ ทางใจ เหมือนบันทึกถึงวิถีชีวิตในช่วงขณะนั้นไว้ และยังเป็นกุศโลบายของช่าง เพื่อที่จะให้คนที่ดูมีความคิด ความเข้าใจในพุทธศาสนา และศรัทธาในพระพุทธศาสนา เพื่อสืบทอดพุทธศาสนาให้ยาวนานสืบไป

อิทธิพลจากธรรมชาติ

ความลบเลือน รอยร่อน การหลุดกะเทาะ ที่เกิดจากธรรมชาติเป็นตัวทำลายโดยเกิดจากการชะล้างของน้ำฝน ความร้อน ความชื้นใต้ดินก็เป็นรูปทรงร่องรอยที่ให้แรงบันดาลใจอีกส่วนหนึ่ง ในการนำมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า โดยการสังเกตรอยคราบ รอยร่อน รอยกะเทาะที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่างๆ ของการลบเลือนสูญหายไปนั้น มีส่วนทำให้บังเกิดผลทางความรู้สึกเสียดายในส่วนที่หายไป และเป็นสาระที่สร้างความสะเทือนใจ

และในส่วนของการลบเลือนหายไปก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่เกิดจากการกระทำ และฝีมือของมนุษย์ที่เป็นตัวทำลายให้ภาพนั้นจางหายไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรืออาจจะเป็นความตั้งใจ เช่น การขีดข่วน การที่ทาสีทับไปด้วยความที่ไม่เข้าใจนึกว่าเป็นภาพที่เก่าไม่ทันสมัยขาดความเข้าใจในสิ่งที่มีคุณค่า อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งเป็นผลโดยรวมจากการหลงกระแสในวัตถุนิยม และบริโภคนิยมนั่นเอง

อิทธิพลจากสภาวะแวดล้อมทางสังคม

สิ่งที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งข้าพเจ้าได้สัมผัส และรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสภาพทางสังคมปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ และวัฒนธรรมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมต่างๆสภาพสังคมที่มีการเคลื่อนตัว เคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมุ่งเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับ การเสื่อมโทรมของศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคม นับเป็นช่วงเวลาวิกฤต แห่งการเสื่อม การแปรเปลี่ยนจากวัฒนธรรมเก่ากลายเป็นวัฒนธรรมใหม่นั้นนับว่าเป็นช่วงวิกฤต ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในสังคมไทยเราปัจจุบัน อาจเรียกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน และการเสื่อมลงตลอดเวลาทุกวินาทีเลยทีเดียว ดังนั้นในช่วงเวลาวิกฤตและคับขันเช่นนี้ การเคลื่อนไหว และการดำรงชีวิตที่ต้องมีการแข่งขัน และพัฒนาการไปตามสภาพแวดล้อมที่ไม่หยุดนิ่ง ไม่มีที่สิ้นสุดก็ยังคงเป็นผลของความเคลื่อนไหวของการเสื่อมที่ต้องมีพัฒนาการไปในทางตรงกันข้ามกับสภาพแวดล้อม ที่ไม่หยุดนิ่ง และไม่สิ้นสุด ยังคงเป็นความเสื่อมที่ยังเป็นไปอยู่ตลอดเวลาไม่รู้จบสิ้น

อิทธิพลต่างๆ ที่ได้รับมานั้น เป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างสรรค์ส่วนตัว ซึ่งต้องมีการศึกษาค้นคว้าและถ่ายทอดแนวคิด รูปแบบ จินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึก ที่เข้ามากระทบต่อจิตใจ ทั้งจากสิ่งแวดล้อมใกล้ๆ ตัวเรา ซึ่งทำให้รู้สึกถึงสภาพอารมณ์ส่วนตัว นำมาสู่ความมุ่งมั่น เพื่อแสดงออกเป็นงานสร้างสรรค์ เพื่อให้เป็นผลงานสร้างสรรค์ เปรียบเทียบระหว่างของเก่าที่มันคืออยู่แล้วกับการเปลี่ยนเป็นของใหม่ที่มีความเจริญทางวัตถุ แต่ก็แฝงไปด้วยความเสื่อมของจิตใจ และวัตถุที่เป็นวัฒนธรรมของประเทศ ที่เปลี่ยนไปในทางตรงกันข้ามกับตามความเจริญ แต่จิตใจนั้นกับเสื่อมถอยลงไปทุกทีตามความเจริญของวัตถุนิยมตามสังคมบ้านเมือง รวมถึงศึกษารูปแบบบ้านช่อง สิ่งปลูกสร้างที่เราเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

ภาพอิทธิพลที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร งามอนดิชสิทธิ์

ภาพที่ 1 ภาพอิทธิพลจากจิตรกรรมแบบประเพณีไทย วัดคงคาราม

ภาพที่ 2 ภาพอิทธิพลจากจิตรกรรมแบบประเพณีไทย วัดเกาะแก้วสุทธาราม

ภาพที่ 3 ภาพอิทธิพลจากธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 4 ภาพอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคม

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

การดำเนินงานในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้มีการประมวลขั้นตอนความคิด ไปจนถึงขั้นตอนของกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าข้อมูล และการรวบรวม ข้อมูลทางรูปแบบตัวอย่างผลงานจิตรกรรมฝาผนัง รวมไปถึงข้อมูลทางรูปแบบร่องรอยการกะเทาะ เสื่อม สลายของฝาผนัง จนรวมไปถึงการนำข้อมูลมาประมวลเป็นรูปความคิดต่างๆ ไปจนถึงขั้นตอนการร่างภาพ และพัฒนาไปสู่การสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปนิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการประมวลเป็นรูปความคิดในขั้นต่อไปนั้น ก็เริ่มต้น มาจากแรงบันดาลใจซึ่งเป็นอิทธิพลของการสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ ทั้งจากข้อมูลทางเอกสาร รูปถ่าย และภาพร่าง สเกตซ์จากสถานที่จริง ทั้งงานจิตรกรรมฝาผนัง รวมไปถึงข้อมูลภาพถ่ายเอง และสถานที่จริงที่ เกี่ยวข้องกับงานจิตรกรรมไทย และข้อมูลจากปรากฏการณ์ รูปแบบของการร่อน การหลุดกะเทาะ และรอยคราบ ต่างๆ ทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรวมถึงข้อมูลจากประสบการณ์ที่ได้สัมผัส และพบเห็นมาในชีวิตตั้งแต่วัย เด็กจนถึงชีวิตในปัจจุบันที่ได้พบเห็นสภาพสังคมปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา อันเป็นที่มาของแรงบันดาลใจ เป็นที่มาของความคิด และแนวทางรูปแบบของการแสดงออก ในการ สร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลงานศิลปนิพนธ์

2. ขั้นตอนการประมวลความคิด

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าในปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น นำมาที่การประมวล เป็นรูปแบบความคิด และทางด้านเนื้อหาสาระที่จะนำมาสร้างสรรค์ให้เป็นลำดับ เพื่อให้บังเกิดความ สมบูรณ์ทั้งในด้านเนื้อหา ทางด้านเรื่องราวของรูปแบบ ทางด้านทัศนศิลป์ และเนื้อหาทางสัญลักษณ์ดังนี้

2.1 เนื้อหาทางด้านรูปแบบเรื่องราว

เป็นเนื้อหาจากรูปแบบเรื่องราวของพุทธประวัติ ชาดกที่เป็นจิตรกรรม ตามแบบประเพณีที่ได้ศึกษาจากงานจิตรกรรมฝาผนังไทยในสถานที่จริงและจากข้อมูลภาพถ่ายทางเอกสาร ฯลฯ

2.2 เนื้อหาทางทัศนศิลป์

เป็นการแสดงออกทางรูปแบบสัญลักษณ์เชิงเปรียบเทียบ เทียบเคียงของการใช้รูปแบบภาพจิตรกรรมฝาผนัง ที่เป็นของเก่ากับรูปแบบลายเส้นของจิตรกรรมสมัยปัจจุบันที่ใหม่ที่ปรากฏขึ้นในส่วนที่เป็นร่องรอยการกะเทาะที่จางหายไป เป็นการแสดงออกถึงจังหวะ เหตุผลทางความคิด ความงาม และความหมาย ผ่านรูปแบบในลักษณะแบบงานจิตรกรรมส่วนตัว

2.3 เนื้อหาทางสัญลักษณ์

เป็นการนำเสนอรูปแบบทางสัญลักษณ์ส่วนตัว โดยถ่ายทอดการแสดงออกของอารมณ์ ความรู้สึกในด้านความขัดแย้งเชิงเปรียบเทียบกันระหว่างของเก่าที่ยังคงอยู่ กับของใหม่ที่มีเข้ามาแทนที่ ของเก่าที่ลบล้างหายไป ผ่านการแสดงออกในรูปแบบทางสัญลักษณ์ที่เป็นรูปแบบร่องรอย โครงสร้าง ลวดลายของสถาปัตยกรรมสมัยปัจจุบัน เพื่อสื่อให้เห็นถึงผลของการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกถึงเจตนาของผู้สร้างสรรค์ในประเด็นสิ่งที่คงอยู่และสิ่งที่มาแทนคือ เก่าไปใหม่มา

3. ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง

เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการสร้างสรรค์ภาพ เป็นการกำหนดโครงสร้างของภาพขึ้นจากการประมวลผลทางความคิด ความรู้สึก การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการตีความ โดยมีการแบ่งขั้นตอนการร่างภาพไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การสร้างภาพร่างขาว-ดำ

เป็นลักษณะขั้นตอนของการสร้างภาพร่าง ลายเส้น เพื่อกำหนดรูปทรง รูปแบบ โครงสร้าง และทิศทางจังหวะของการลบเลือน และร่องรอยการกะเทาะของภาพบนจิตรกรรมฝาผนังที่กำหนดขึ้นนั้น โดยจะแสดงโครงสร้าง ทิศทาง จังหวะ ช่องไฟ ตามความรู้สึกจากภาพจิตรกรรม ว่าภาพนั้นสมควรจะถูกลบเลือน และจะถูกทำลายในรูปแบบลักษณะอย่างไร และจะถูกลบไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขอบเขตของเจตนาส่วนตัวผสมกับเหตุและผลจากการศึกษา โดยอาศัยภาพลายเส้นของการซ้อมบูรณะภาพเขียนของวัดต่างๆ นำมาเป็นข้อมูลแบบภาพรวม แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และประมวลตามจินตนาการในที่สุด

3.2 การสร้างภาพร่างสี

เป็นการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์โดยนำภาพร่างลายเส้นขาว-ดำ ที่สำเร็จแล้วมาระบายสีตามหลักการ เหตุผลทางความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ เพื่อแสดงออกถึง โครงสร้างของสีในจินตนาการ เพื่อแสดงให้เห็นความชัดเจน ของภาพร่างโดยรวม และให้เกิดความสมบูรณ์ของภาพจริงก่อนข้างที่จะชัดเจนก่อนนำไปขยายเป็นผลงานสร้างสรรค์ต่อไป

4. ขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์

การปฏิบัติงานและสร้างสรรค์ผลงานจริงซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ หลังจากการศึกษา รวบรวมข้อมูลและการสร้างภาพร่าง สเกตช์สมบูรณ์ก็จะดำเนินการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

4.1 การเตรียมผ้าใบเขียนภาพ กำหนดไม้ทำเฟรมรูปสี่เหลี่ยมในขนาดที่กำหนดไว้ในแต่ละชิ้น แล้วจึงด้วยผ้าใบติดกับไม้

4.2 การเตรียมพื้น รองพื้นสีลงบนผ้าใบ ด้วยสีอะคริลิก (Acrylic) สีขาว ประมาณ 3-4รอบ

4.3 การขยายภาพร่าง กำหนดตารางลงบนภาพร่าง เพื่อขยายภาพโดยใช้อัตราส่วน 1 ซม. เท่ากับ 10 ซม. ของผลงานจริง โดยร่างลงบนกระดาษ จากนั้นใช้กระดาษลอกถ่ายร่างบนพื้นผ้าใบอีกครั้งเพื่อให้ได้เส้นที่ต้องการก่อนการลงสี

4.4 การลงสีตัดเส้นตามแบบประเพณี หลังจากร่างภาพลงบนผ้าใบแล้ว จึงมาสู่ขั้นตอนการลงสี สีที่ใช้เป็นสีอะคริลิก (Acrylic) ซึ่งเป็นสีที่นำมาเขียนตามแบบร่าง สามารถตอบสนองเทคนิคในการเขียนตามความต้องการของข้าพเจ้า ในการนำเสนออารมณ์ และเป็นสีที่ชำนาญในการเขียนภาพไทย ง่ายต่อการปฏิบัติงาน

4.5 การใส่ลายเส้นในส่วนที่เว้นไว้ หลังจากลงสีตัดเส้นตามแบบที่ร่างไว้ ยังเหลือส่วนที่เว้นไว้ หรือส่วนที่กำหนดให้เป็น รอยหลุคร่อนที่หายไปนั้น จะต้องเขียนลายเส้นของสถาปัตยกรรมที่ได้เตรียมแบบมาร่างไปในส่วนที่เว้นไว้ด้วยดินสอสี ตามความต้องการ โดยความรู้สึกส่วนตัว แล้วกำหนดแสงเงาในตัวลายเส้นของสถาปัตยกรรม เพื่อให้เกิดมิติตามจังหวะที่คิดตามต้องการ

4.6 การตรวจดูความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสร้างสรรค์ โดยตรวจดูความสมบูรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานทั้งจุดบกพร่อง ที่เกิดขึ้นภาพในภาพ โดยใช้หลักการทางทัศนธาตุ เส้น สี น้ำหนัก ที่ว่าง ช่องไฟ และพื้นผิว มาทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ

5. ทักษะที่ปรากฏในศิลปนิพนธ์

ทัศนธาตุ (Visual Elements) ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย เส้น สี น้ำหนัก ที่ว่าง และพื้นผิว โดยนำมาประสานกับจินตนาการที่เกี่ยวกับความเสื่อมสลายของเวลา คือ เก่าไปใหม่ก็มา ในแบบประเพณีไทย ดังต่อไปนี้

เส้น (Line) เป็นส่วนช่วยในการเริ่มสร้างภาพ ทั้งการร่างภาพ ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขต รูปทรงของภาพ จิตรกรรมฝาผนัง ในลักษณะรูปทรงที่สัมพันธ์กับเส้นที่แสดง เรื่องราวของภาพ โดยมีเส้นโค้ง และเส้นที่เลื้อยไหล มาประกอบอยู่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทาง การเปลี่ยนแปลง ของการหลุดร่อน รวมทั้งเส้นที่แสดงรายละเอียดของรูปทรงที่ทำให้เกิดลวดลายที่ประสานกันในภาพ

สี (Color) เป็นลักษณะการเลียนแบบของภาพจิตรกรรมฝาผนังซึ่งต้องดูให้เป็นเสมือนว่าภาพฝาผนัง ตามที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน ตามอายุและความทรุดโทรมของภาพนั้นๆ

น้ำหนัก (Volume) เป็นการสร้างน้ำหนักอ่อนแก่ ภายในรูปทรงกับที่ว่าง ทำให้เกิดปริมาตรแก่รูปทรง ที่ทำให้เกิดมิติในภาพ รวมไปถึงการสร้างน้ำหนัก ที่ต้องการดึงดูดความสนใจของภาพ ในบริเวณที่มีความอ่อนแก่ของน้ำหนักตัดกันหลายแห่ง และการทับซ้อนน้ำหนัก ทำให้ภาพมีความเป็นมิติที่เพิ่มมาอีกมิติตามจังหวะที่ข้าพเจ้ากำหนดไว้

ที่ว่าง (Space) เป็นการกำหนดภาพ โดยการลวงตา ทำให้เกิดมิติความคิด รูปทรงหลัก รูปทรงรอง และรูปทรงย่อยที่ประกอบในส่วนต่างๆ ของภาพ

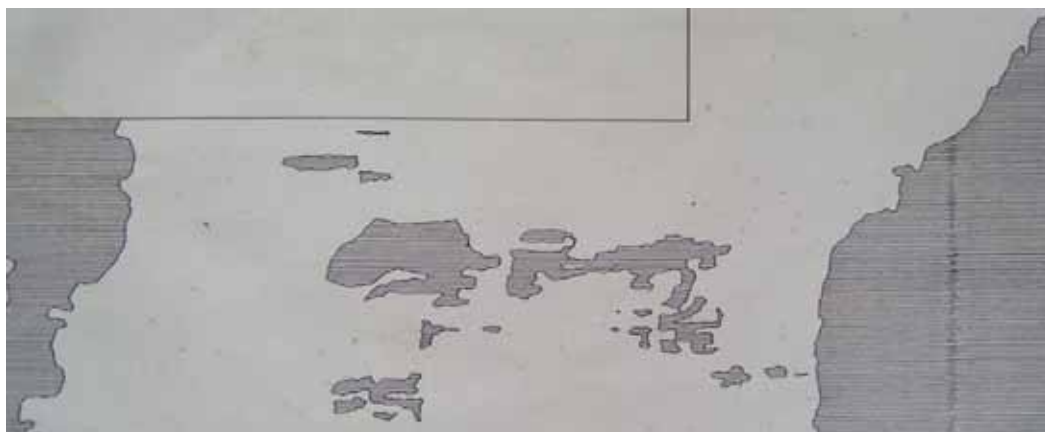
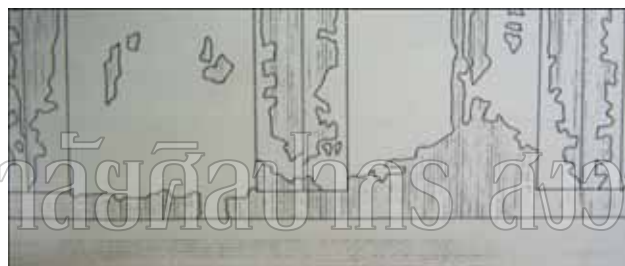
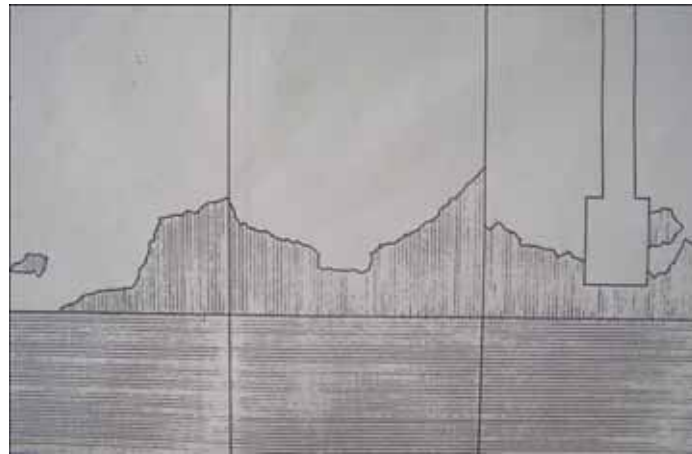
พื้นผิว (Surface) เป็นการสร้างพื้นผิว ที่เกิดจากการใช้สี เพื่อให้เกิดลักษณะหยาบ ขรุขระ และเรียบในบางพื้นที่ของภาพ ทั้งนี้เพื่อต้องการพื้นผิวที่มีความสัมพันธ์กับทัศนธาตุในส่วนอื่นๆ ของภาพ เพื่อให้ภาพเกิดความสมบูรณ์

มหาวิทาลัยศิลปะการ สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 5 ภาพถ่ายจิตรกรรมฝาผนังจากสถานที่จริง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

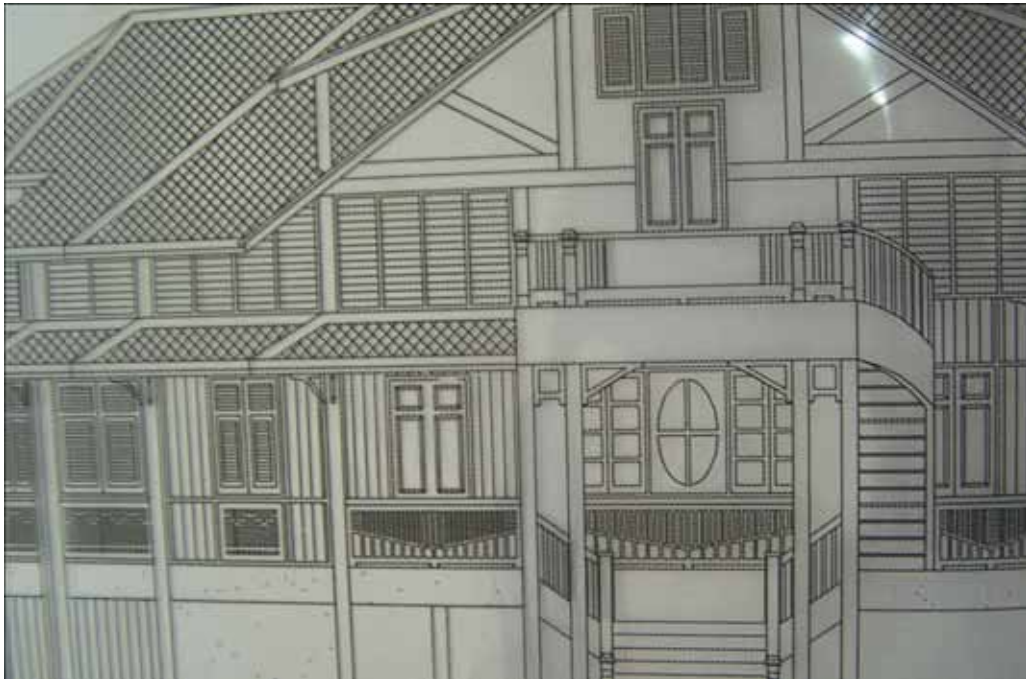
ภาพที่ 6 ภาพแสดงรูปแบบการร่อนและการกะเทาะ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนเลขสิทธิ์

ภาพที่ 7 ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 1

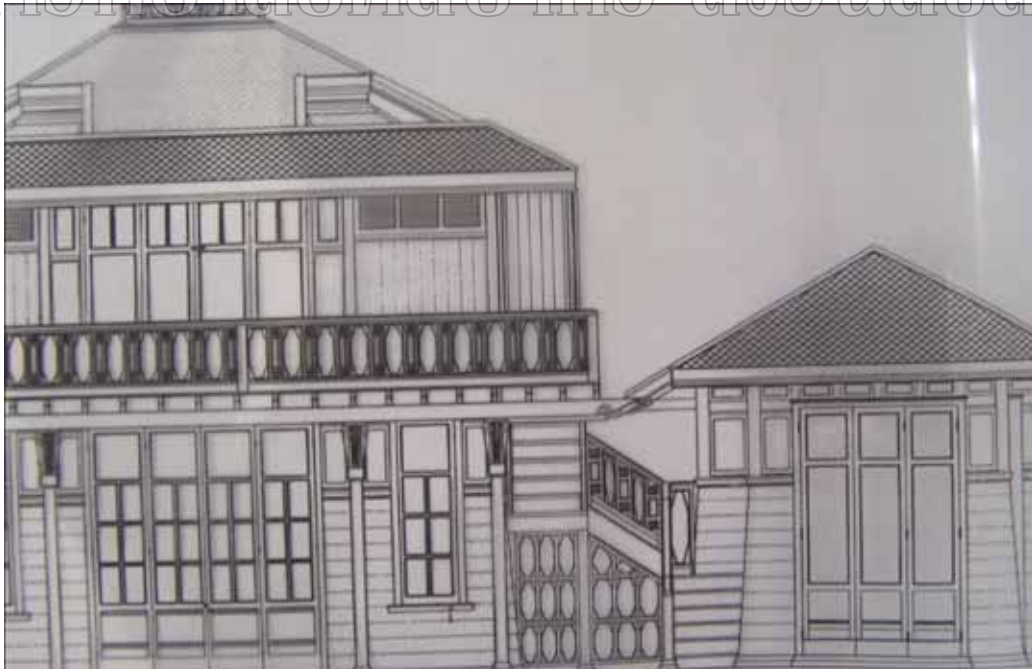
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

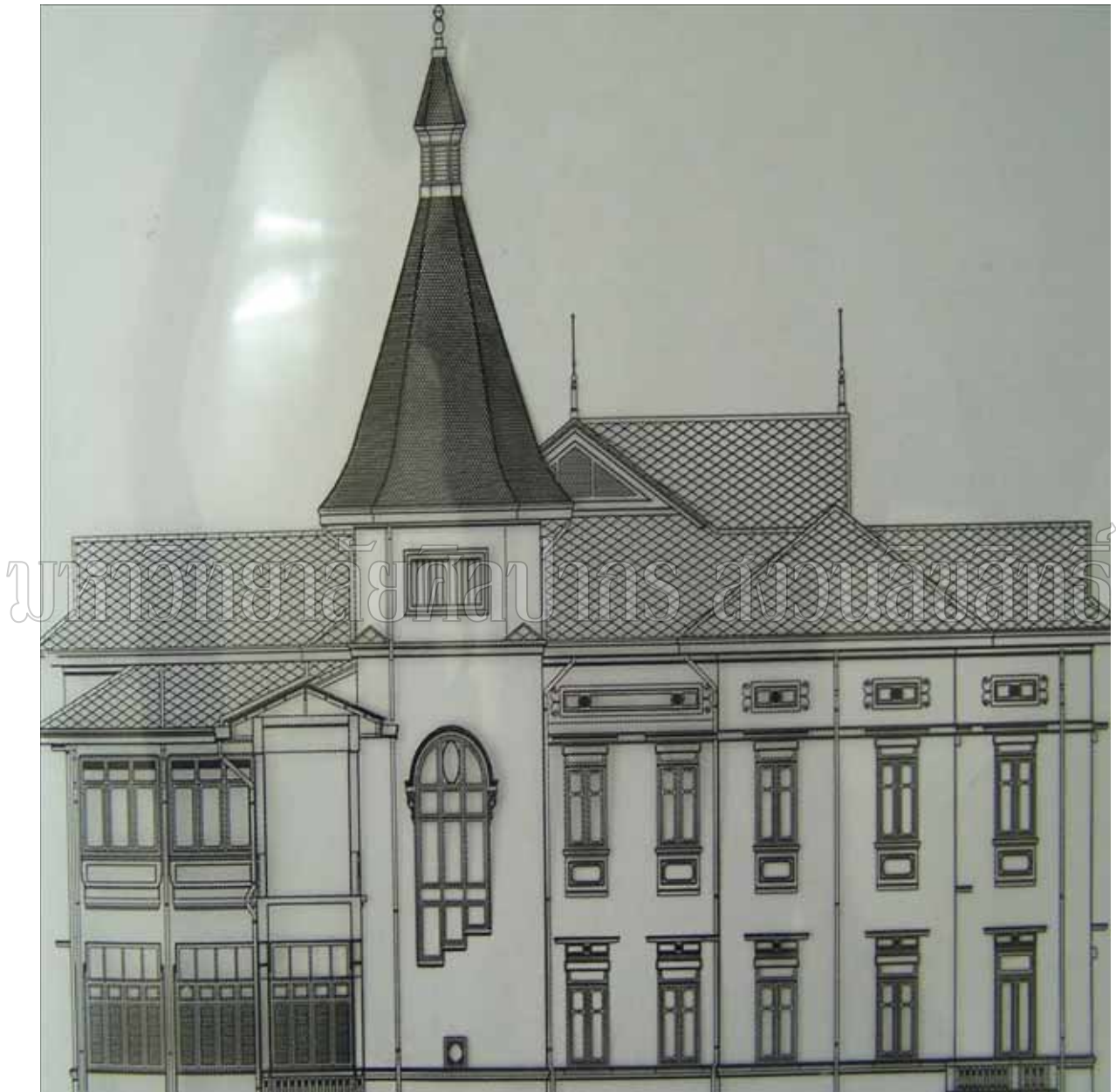
ภาพที่ 8 ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 2

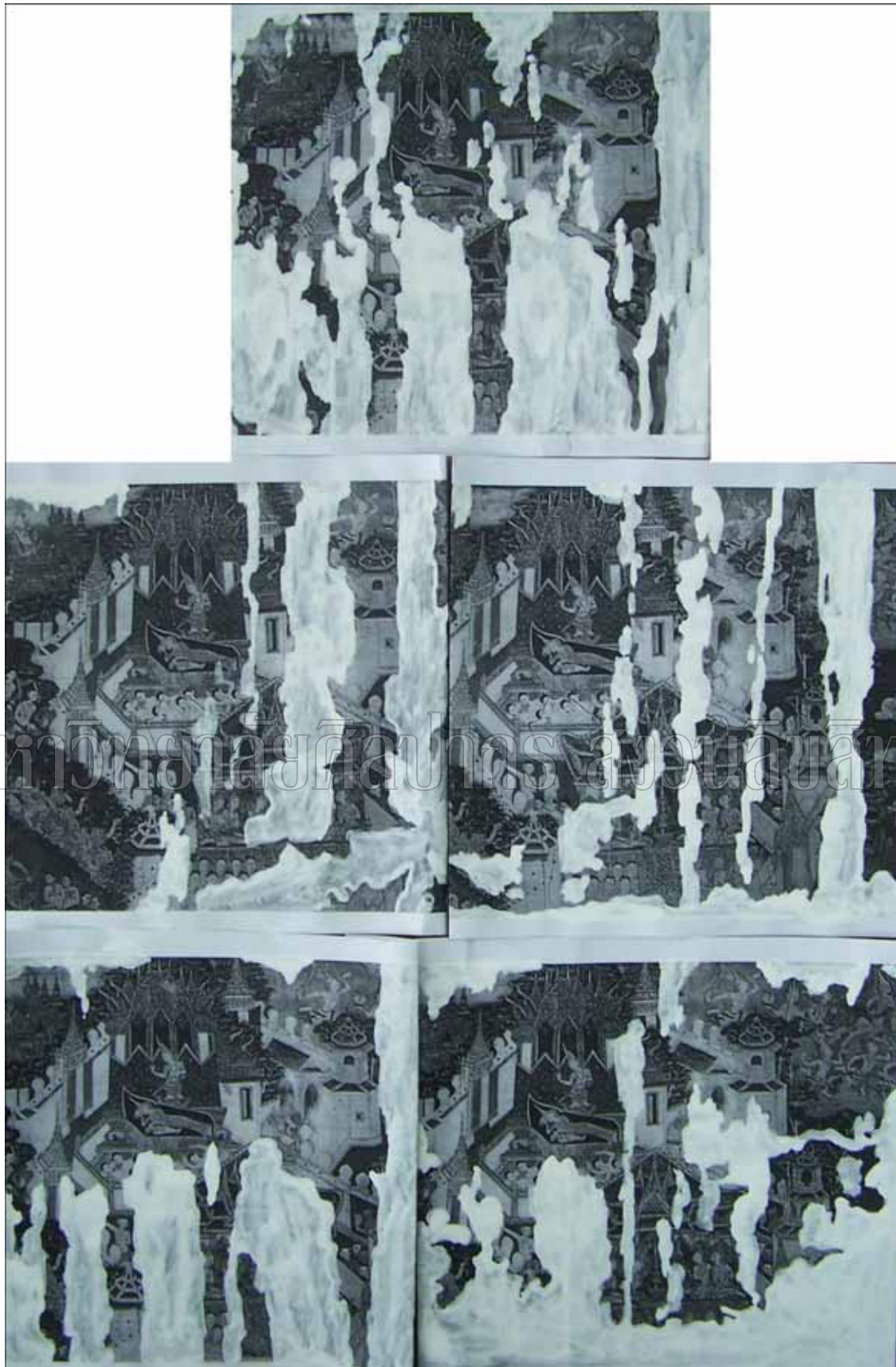
มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 9 ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 3

ภาพที่ 10 ภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม 4

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสุโขทัย

ภาพที่ 11 ภาพสเกตซ์

ภาพที่ 12 ภาพสเกตซ์ผลงานศิลปินจีนที่ 1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 13 ภาพสเกตซ์ผลงานศิลปินจีนที่ 2

ภาพที่ 14 ภาพสเกตซ์ผลงานศิลปนิพนธ์ชั้นที่ 3

ขั้นตอนการทำงาน

ภาพที่ 15 ภาพร่างลายเส้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 16 ขั้นตอนการลงสี 1

ภาพที่ 17 ขั้นตอนการลงสี 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 18 ขั้นตอนการลงสี 3

บทที่ 4

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงาน

ในการสร้างสรรคผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ได้กล่าวจุดมุ่งหมาย ที่มาของแนวความคิด รูปแบบ ขอบเขตของการศึกษา การพัฒนาผลงาน รวมไปถึงปัญหาที่เกิดขึ้นการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของผลงานในแต่ละช่วง ซึ่งมีความสืบเนื่องมาโดยตลอด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้แบ่งการสร้าง ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การพัฒนาการสร้างสรรคผลงานช่วงก่อนศิลปนิพนธ์

ผลงานในช่วงก่อนศิลปนิพนธ์ ระยะที่ 1

ผลงานการสร้างสรรคในช่วงนี้ เป็นช่วงเทอมที่ 1 ของชั้นปีที่ 5 นับเป็นช่วงแรกที่ข้าพเจ้าเริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบมากขึ้นสำหรับด้านเนื้อหาสาระนั้นหรือตัวแนวความคิดยังคงเหมือนเดิม ซึ่งข้าพเจ้าเริ่มสนใจตัวแนวความคิดนี้มาตั้งแต่ชั้นปีที่ 4 เทอมปลาย ด้วยได้เคยไปศึกษานอกห้องเรียนไปยังตามวัดต่างๆ ได้มีความประทับใจในจิตรกรรมฝาผนังที่ได้ไปศึกษามาได้ไปเห็นของจริง แต่ก็รู้สึกเสียดายที่ไม่ได้เห็นตอนมันยังสมบูรณ์อยู่ ก็พยายามจะจินตนาการในส่วนที่หายไปนั้นให้ดูเต็มสมบูรณ์ และก็ยังคงประทับใจในรอยหลุคร่อนของตัวภาพ ว่าจังหวะที่มันหายไปนั้นมันก็สวยไปอีกแบบ ผลงานงานตอนนั้นก็เป็นการคัดลอกออกมาให้รู้สึกว่าจะเขียนให้เหมือนกับภาพนั้นไว้เพื่อจะได้หยุดการร่อนการกะเทาะไปของภาพนั้นหยุดไว้แค่ตรงนั้นไว้และในระยะหลังได้ เอาความรู้สึกสะท้อนใจของความจะเจริญเข้าไปในงาน ลักษณะของการทำลายให้หายไปตายแบบที่ภาพนั้นเป็น

ผลงานระยะนี้จึงปรากฏเป็นว่ารูปในตอนทีเลือกจากจิตรกรรมฝาผนังมาเขียนนี้เหมือนถูกทำลายจากธรรมชาติ เหมือนเป็นคราบน้ำฝนไหลเป็นคราบ ทำให้รูปอาจจะจืดจางไปตามเวลา แต่รูปนั้นสีอาจจะยังไม่จืดจาง แต่เอาความรู้สึกเข้าไป จับกับรูปนั้นตามความรู้สึกในแต่ละภาพไป อาจจะเปลี่ยนไปได้ตามจินตนาการแต่ละช่วงๆ ไป โดยใช้รูปแบบของจิตรกรรมฝาผนังตอนมารผจญนี้ มาเป็นตัวทำให้เกิดความเสียหายหรือส่วนที่หลุคร่อนไป

ผลงานในช่วงก่อนศิลปนิพนธ์ ระยะที่ 2

เป็นการพัฒนางานโดยการปรับเปลี่ยนจากส่วนที่ หลุคร่อนนั้นให้มีรูปแบบที่อิสระให้เป็นที่ไปในรูปแบบที่เราควบคุมจัดการ กับส่วนที่หลุคร่อนนั้นมากขึ้น แต่ก็ยังใช้รูปแบบของภาพจิตรกรรมฝาผนังตอนมารผจญอยู่ โดยที่รู้สึกว่าการมารผจญนี้เป็นตอนที่สะท้อนใจในความรู้สึกที่ว่าด้วย การทำลายหรือมีมารมา

ผจญ เปรียบเทียบกับสังคมในปัจจุบันนี้เรามีเทคโนโลยีเข้ามาใกล้กันความเป็นตัวตนของเราไปมาก ความเป็นเมืองเข้ามาแทนที่เต็มไปหมด ด้วยการใส่สัญลักษณ์เมืองเข้าไปแทนที่ส่วนที่หลุดร่อนไป โดยมีการจัดการกับที่ว่างส่วนนั้นๆ ให้มีรูปทรงเป็นเหลี่ยม เป็นทรง รูปทรงคล้ายกับตึกต่างที่มีอยู่เต็มไปหมด ไม่ว่าจะเป็นตึกที่ดูสวยงามด้วยรูปทรงที่ดูแปลกตา หรือเป็นเหลี่ยม ธรรมดา แต่จะเป็นเอามาแค่เส้นรอบนอกของตึกที่จะทำมาสร้างรูปทรงในส่วนของจิตรกรรมส่วนที่หลุดร่อนไป หรือไม่ว่าจะเป็นรูปทรงของกลุ่มคนมาใส่ไปในงานเพื่อให้เป็นส่วนที่ร่อนหายไปนั้น เพื่อจะจัดการกับพื้นที่ว่างนั้น ให้มีความหมายกับส่วนที่เนื้อหาสาระในการแสดงออก เพื่อจะให้รู้สึกสะท้อนใจว่าส่วนที่ถูกล้ำเข้ามานั้นได้สร้างความเสียหายต่อสิ่งที่มีอยู่เดิมให้หายไป โดยที่มีสิ่งๆ ที่เรียกว่าเมืองหรือสังคมเมืองเป็นตัวทำลายความสวยงามเหล่านั้นให้หายไป

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

หลังจากการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนศิลปะนิพนธ์ทั้งสองผ่านไปแล้ว ก็ได้กลับไปนำรูปแบบของการหลุดร่อนมาใช้ใหม่ แต่ได้จัดการกับที่ว่างของการหลุดร่อนนั้นให้เป็นเหตุเป็นผลขึ้นกว่าเดิม คือ เริ่มมีการศึกษาจากการช่อมุมระตามวัดสำคัญต่างที่มีการกะเทาะของสี หรือหลุดร่อนไปนั้น ได้สังเกตเห็นจังหวะการร่อนนั้นว่าเป็นอย่างไร มีการร่อนแบบไหน ร่อนด้วยเพราะเหตุใด จึงนำจังหวะของการหลุดร่อนเหล่านั้นมาประมวลอีกที เป็นรูปแบบของตัวเอง จัดองค์ประกอบของส่วนที่เป็นส่วนที่ร่อนนั้นให้ดูน่าสนใจ เปลี่ยนจากตอนมารผจญเป็นตอนที่ ดูแล้วมีความโดดเด่นความน่าสนใจ ไม่ได้จำกัดเหมือนช่วงระยะแรกๆ เลือกเอาตอนที่ดูแล้วคนส่วนมากรู้จักกันและเป็นเอกลักษณ์ของวัดนั้นที่เลือกมา ซึ่งวัดที่มีจิตรกรรมที่เลือกมาต้องเป็นวัดที่ คนส่วนมากรู้จักกันเห็นแล้วจำได้ เพื่อว่าจะรู้สึกสะท้อนใจเมื่อเห็นภาพแล้วรู้สึกเข้าใจถึงประเด็นที่แฝงไปในงานทำให้คิดคำนึง นึกคิดของสิ่งที่ตั้งมาในการจะอนุรักษ์ดำรงให้เป็นประโยชน์สืบไปในภายภาคหน้า

การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงศิลปะนิพนธ์

ในระหว่างการดำเนินงานศิลปะนิพนธ์ตามแนวทางที่วางไว้เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากผลงานระยะก่อนศิลปะนิพนธ์ ที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และค้นคว้าอย่างจริงจัง ทำให้ผลงานเกิดความน่าสนใจของรูปแบบมากขึ้น ข้าพเจ้าจึงต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าผลงานชุดนี้ให้ลึกซึ้งและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น จึงได้นำผลงานระยะก่อนศิลปะนิพนธ์มาพัฒนาต่อเนื่อง โดยสร้างสรรค์เป็นผลงาน 3 ชิ้น ดังนี้

ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1

รูปแบบของการสร้างสรรค์ชิ้นนี้ มีการพัฒนาของรูปทรงของการหลุดร่อนจากชิ้นก่อนศิลปนิพนธ์มากกว่าเดิม โดยได้ศึกษาค้นคว้าผลที่เกิดจากการร่อนที่เกิดจากธรรมชาติ ศึกษาถึงจังหวะที่เกิดขึ้น และจังหวะที่ประทับใจของร่องรอยนั้น นำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างจังหวะที่เกิดจากความรู้สึกส่วนตัวของข้าพเจ้า โดยมีพื้นฐานจากข้อมูลที่ศึกษามานั้นเป็นตัวกำหนดจังหวะที่จะสร้างความสะเทือนใจ แสดงถึงความเสื่อม โดยพิจารณาจากภาพที่เลือกมานั้นให้มีจังหวะและความเหมาะสมกับภาพ ๖ นั้น เมื่อนำมาประมวลแล้วใส่ในรูปของภาพจิตรกรรมที่เลือกมาจากวัดคงคาราม และได้ใส่ลายเส้นของสถาปัตยกรรมลงไปในส่วนที่เป็น การหลุดร่อน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ ของส่วนที่มาแทนของเดิมที่หายไปนั้น ให้เห็นถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม 2 สิ่ง คือ เก่า และใหม่

ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2 ได้เลือกเอาภาพเขียนที่เกิดขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ มาเป็นรูปแบบในการที่จะทำภาพร่างในชิ้นนี้ โดยเลือกจากพระที่นั่งพุทไธสวรรย์มาเป็นแบบโดยอาศัยจากการที่เป็นภาพที่ทั่วไปรู้จักกันดีเป็นภาพเด่น ที่เป็นดังนี้เพื่อจะแสดงให้เห็นถึงความเสียหายภาพถ้าเกิดความเสียหายหรือหลุดร่อนไป เหมือนสะท้อนเตือนให้เห็นถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หายไปในปัจจุบัน โดยเอาตอนที่สำคัญที่รู้จักกันดีในจิตรกรรมพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ เป็นตัวแทน สื่อความหมายนัยของตัวข้าพเจ้า ที่รู้สึกต่อสังคมปัจจุบัน มาแสดงออกในงานศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ เพื่อตอบสนองถึงการแสดงออกถึงอารมณ์ในงานให้มากที่สุด

ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 3

ข้าพเจ้าได้นำความคิดเดิมจาก ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2 มาสร้างสรรค์ต่อจากเดิม แต่ได้เปลี่ยนภาพจิตรกรรมฝาผนังจากพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ กลับมาเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังในสมัยอยุธยา โดยนำภาพจิตรกรรมฝาผนังจากวัด เกาะแก้วสุทธาราม มาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ โดยนึกถึงความ เป็นรูปสถาปัตยกรรมของเจดีย์ของภาพเขียนจิตรกรรมวัดเกาะแก้ว เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมในจิตรกรรมฝาผนังแก่นั้น โดยที่จะทำให้เกิดจังหวะการหลุดร่อนตามแบบของการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า เพื่อจะนำรูปแบบของสถาปัตยกรรมใหม่ไปใส่ในรอยหลุดร่อนที่ได้สร้างจังหวะตามแบบร่างนั้น เป็นการเปรียบเทียบระหว่างสถาปัตยกรรมเก่ากับสถาปัตยกรรมใหม่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปการดำเนินงานการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

การศึกษาค้นคว้าผลงานศิลปนิพนธ์ในหัวข้อ “เสื่อม” ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์พัฒนา และแก้ไขผลงาน เพื่อให้ตรงกับความรู้สึกภายใน โดยสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมแนวไทยประเพณีแบบ 2 มิติ ที่นำเสนอแนวคิดเรื่องราวเกี่ยวกับความ เสื่อม ที่เกิดจากสภาพสังคมปัจจุบันเข้ามาแทนวัฒนธรรมเก่าของอดีต ความรู้สึกที่มีต่อสังคมปัจจุบัน มาเปรียบเทียบกับการหลุดร่อนหายไปของภาพจิตรกรรมฝาผนังต่างๆ ตามวัดที่มีการเสื่อมสลายไป และได้เกิดร่องรอยใหม่ขึ้นมา

ภาพผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์

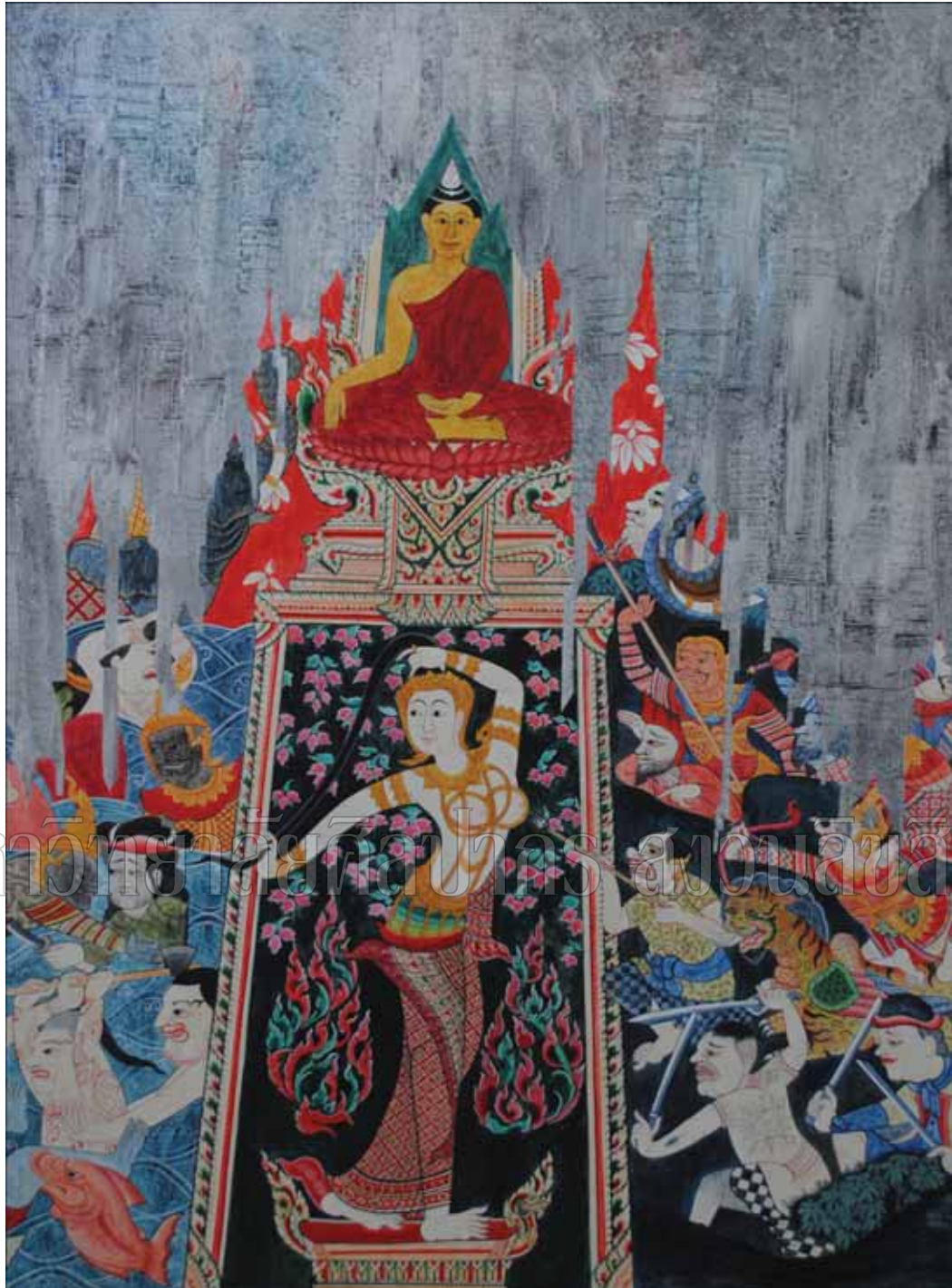

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 19 : ชื่อภาพ การทำลายโดยการแทรกตัวของรูปทรงปัจจุบัน

ขนาด 180 x140 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิก เกรยองบนผ้าใบ

มหาวิทยาลัยศิลปากร - ศูนย์อนุรักษ์ศิลปกรรมผ้าไหม

ภาพที่ 20 : ชื่อภาพ การกลืนกินของรูปทรงปัจจุบันบนภาพจิตรกรรมฝาผนัง 1

ขนาด 150 x 110 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิคบนผ้าไหม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 21 : ชื่อภาพ การกลืนกินของรูปทรงปัจจุบันบนภาพจิตรกรรมฝาผนัง 2

ขนาด 140 x 100 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิคบนผ้าใบ

ภาพที่ 22 : ชื่อภาพ การเคลื่อนถิ่นของรูปทรงปัจจุบันบนภาพจิตรกรรมฝาผนัง 3

ขนาด 120 x 80 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ภาพผลงานศิลปนิพนธ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 23 : ชื่อภาพ เสื่อม 1

ขนาด 150 x 130 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ภาพที่ 24 : ชื่อภาพ เสื่อม 2

ขนาด 165 x 150 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ภาพที่ 25 : ชื่อภาพ เสื่อม 3

ขนาด 250 x 200 ซม.

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าไหม

บทที่ 5

สรุปผลงานการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์เรื่อง “เสื่อม” เป็นการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกถึงแนวความคิดที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง ความเสื่อมของ สังคมเมืองยุคใหม่กลืนกินจนบางที่ไม่ค่อยจะเหลือเค้าโครงเดิมของจารีต ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของเราไว้ โดยแสดงออกในเชิงเปรียบเทียบให้เห็นถึงความใหม่ที่มาแทนที่เก่า แสดงออกเป็นผลงานจิตรกรรม 2 มิติ แบบประเพณีไทยที่ใช้ภาพจิตรกรรมฝาผนังแทนวัฒนธรรมเก่า และแทนร่องรอยการหลุดร่อนไปด้วยสังคมเมืองปัจจุบัน เขียนด้วยภาพลายเส้นสถาปัตยกรรม ความหมายใหม่ในรอยของเดิมที่หายไป

ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อสร้างผลงาน ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้สึกคิดคำนึงถึงคุณค่า และห่วงแหนดั่งภาพที่ได้ไปเห็นมา และอยากจะดำรงสิ่งที่ดีงาม ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีนี้ไว้ และยั้งดีที่บางพื้นที่ยังมีการอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ไว้ และอยากจะถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นได้เล็งเห็นถึง ศิลปวัฒนธรรม ที่ดีงามของเราไว้ อย่าให้ความเจริญของวัตถุนิยม และความเจริญของสังคมเมือง ที่ตามมาด้วยความ เสื่อม เข้ามาทำลายสิ่งที่ดีงามของเรานี้ ให้หมดไปจากความเป็นไทย

ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ข้าพเจ้าได้ดำเนินตามขั้นตอนของกระบวนการศึกษาและการสร้างสรรค์ มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารและ ในส่วนภาคปฏิบัติ เป็นการค้นคว้าหาแนวทางอย่างแท้จริงก่อให้เกิด ความคิดและทัศนคติที่กว้างไกล ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานลำดับต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. สาระโนงานจิตรกรรมไทยประเพณี. ปาฐกถาศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ ๑๔ ประจำปี ๒๕๕๒. กรุงเทพฯ: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒
- ชลูด นิ่มเสมอ. การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๒
- น. ณ ปากน้ำ. จิตรกรรมฝาผนังหนึ่งในสยาม. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, ๒๕๔๔
- นิธิ สถาปิตานนท์. แบบสถาปัตยกรรมอาคารและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑
- วรรณิภา ณ สงขลา. จิตรกรรมไทยประเพณี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๓๓

ประวัติ

ชื่อ สกุล นายกฤษดา กั้นทะลัก
วัน เดือน ปี เกิด 29 พฤษภาคม 2528
ที่อยู่ 265 หมู่ 18 ตำบล ห้วยสัก อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงราย 57000
โทรศัพท์ 0866136795
Email dekdoy29@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

โรงเรียนบ้านร่องเฟี้ยว เชียงราย

โรงเรียนห้วยสักวิทยาคม เชียงราย

วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง กรุงเทพฯ

ภาควิชาศิลป์ไทย คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร